

Zakon o izobraževanju odraslih /ZIO-1/**(pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem)****UDK: 352/354:374.7(497.4) (094.5)**

dr. Boštjan Brezovnik

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o izobraževanju odraslih /ZIO-1/	1
1.1	Pravna podlaga	1
1.2	Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o izobraževanju odraslih /ZIO-1/	1
2	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine s komentarjem	2
2.1	Izobraževanje odraslih	2
3	Javne organizacije za izobraževanje odraslih	2
2.2	Organi javnega zavoda za izobraževanje odraslih	2
2.2.1	Svet zavoda	2
2.2.2	Direktor	2
2.2.3	Strokovna organa v javni organizaciji	3
2.3	Uresničevanje javnega interesa na lokalni ravni	4
2.4	Financiranje	4
	Ključne besede	4
	Uporabljene kratice	4
	Viri	4

1 Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o izobraževanju odraslih /ZIO-1/**1.1 Pravna podlaga**

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a	57. člen	1

tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o izobraževanju odraslih /ZIO-1/ Uradni list RS, št. 6/18		2

1.2 Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o izobraževanju odraslih /ZIO-1/

tč.	pristojnosti in naloge občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	Ustanovi javni zavod za izobraževanje odraslih ali organizira organizacijsko enoto drugega javnega zavoda za izvajanje izobraževanja odraslih.	27. člen	4
2	V razvojnem programu opredeli ukrepe in način uresničevanja javnega interesa v izobraževanju odraslih.	50. člen	16
3	Sprejme letni program izobraževanja odraslih.	51. člen	16
4	V proračunu zagotavlja sredstva javni organizaciji za izobraževanje odraslih za: <ul style="list-style-type: none"> • prostore in opremo za izvajanje izobraževalnih programov za odrasle in dejavnosti, ki so v javnem interesu samoupravne lokalne skupnosti, • investicije in investicijsko vzdrževanje, • izvedbo letnega programa izobraževanja odraslih, ki ga sprejme samoupravna lokalna skupnost, in 	59. člen	17

- materialne stroške za obratovanje za izvajanje programa osnovne šole za odrasle.

2 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine s komentarjem

2.1 Izobraževanje odraslih

- 1 Ustava RS** v 57. členu (izobrazba in šolanje) določa, da je izobraževanje svobodno in da država ustvarja možnosti, da si državljanji lahko pridobijo ustrezno izobrazbo.
- z **Zakonom o izobraževanju odraslih /ZIO-1/** se urejata: • javni interes na področju izobraževanja odraslih in • način uresničevanja javnega interesa na področju izobraževalnih programov za odrasle in dejavnosti na področju izobraževanja odraslih (1. člen ZIO-1).
- Izobraževalni programi za odrasle so: • javnoveljavni izobraževalni program osnovne šole za odrasle, • javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle, po katerih se ne pridobi javnoveljavna izobrazba, in • neformalni izobraževalni programi za odrasle.

3 Javne organizacije za izobraževanje odraslih

- Javno organizacijo za izobraževanje odraslih lahko ustanovi samoupravna lokalna skupnost ali več samoupravnih lokalnih skupnosti skupaj. Ustanovi se kot javni zavod za izobraževanje odraslih ali organizira kot organizacijska enota drugega javnega zavoda, ki ga je ustanovila samoupravna lokalna skupnost (27. člen ZIO-1).

2.2 Organi javnega zavoda za izobraževanje odraslih

2.2.1 Svet zavoda

- Svet javnega zavoda za izobraževanje odraslih je organ upravljanja, ki ga sestavljajo dva predstavnika delavcev, lahko pa tudi en predstavnik odraslih, ki se izobražujejo v javnem zavodu za izobraževanje odraslih, če je tako določeno z aktom o ustanovitvi. Postopek imenovanja ali volitve članov sveta zavoda in trajanje njihovega mandata se podrobneje določita v aktu o ustanovitvi javnega zavoda za izobraževanje odraslih. Svet zavoda sprejme poslovnik o svojem delovanju (28. člen ZIO-2).
- Skladno z določili 29. člena Zakona o izobraževanju odraslih /ZIO-1/ svet zavoda:
  1. imenuje in razreši direktorja;
  2. sprejme letni delovni in finančni načrt in poročilo o njuni uresnitvi;
  3. sprejme razvojni program in spremlja njegovo izvajanje;
  4. odloča o pritožbah v zvezi z statusom udeležencev kot drugostopenjskem organ;
  5. odloča o pritožbah v zvezi s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi delavcev iz delovnega razmerja;
  6. obravnava zadeve, ki mu jih predložijo organi javnega zavoda za izobraževanje odraslih ali drugi pristojni organi;
  7. obravnava pobude delavcev in reprezentativnega sindikata ter
  8. opravlja druge naloge, določene z zakonom in aktom o ustanovitvi.

2.2.2 Direktor

- Za direktorja javnega zavoda za izobraževanje odraslih je lahko imenovan, kdor ima: • izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustreza izobrazbi druge stopnje; • pedagoško-andragoško izobrazbo v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja; • opravljen strokovni izpit s področja vzgoje in izobraževanja in • najmanj pet let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri leta v izobraževanju odraslih (30. člen ZIO-1).
- Direktor je imenovan na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi svet zavoda. Slednji pa si mora pred odločitvijo o izbiri kandidata za direktorja o vseh kandidatih, ki izpolnjujejo pogoje, pridobiti mnenji andragoškega zbora in ustanovitelja. Po prejemu mnenj svet zavoda odloči s sklepom. O odločitvi pa obvesti vse prijavitelne kandidate. Mandat direktorja traja pet let (31. člen ZIO-1).

- 9 Če direktorju predčasno preneha mandat ali če nihče izmed prijavljenih kandidatov za direktorja ni imenovan, svet zavoda imenuje vršilca dolžnosti direktorja izmed strokovnih delavcev javnega zavoda za izobraževanje odraslih oziroma izmed prijavljenih kandidatov, ki izpolnjujejo pogoje za strokovnega delavca v skladu z Zakonom o izobraževanju odraslih /ZIO-1/, vendar največ za eno leto. Če svet zavoda petnajst dni pred prenehanjem mandata direktorja ne imenuje ne direktorja niti vršilca dolžnosti direktorja, imenuje vršilca dolžnosti direktorja v naslednjih osmih dneh ustanovitelj. V navedenem primeru mora svet zavoda takoj začeti postopek za imenovanja direktorja. Na tem mestu moramo opomniti, da lahko ista oseba v istem javnem zavodu za izobraževanje odraslih opravlja funkcijo vršilca dolžnosti direktorja največ dvakrat zaporedoma (32. člen ZIO-1).
- 10 Postopek razrešitve direktorja vodi svet zavoda. Slednji mora direktorja pred sprejetjem sklepa o razrešitvi seznaniti z razlogi za razrešitev. Svet zavoda s predlogom o razrešitvi seznanjeni andragoški zbor. Obrazložen predlog za razrešitev direktorja pošlje svet zavoda v mnenje ustanovitelju. Svetu ni treba zaprositi za mnenje ustanovitelja, če se direktorja razreši na njegov predlog. V tem primeru svet o razrešitvi obvesti ustanovitelja. Če ustanovitelj ne da mnenja v 30 dneh od dneva, ko je bil zanj zaprosen, lahko svet odloči o razrešitvi direktorja brez tega mnenja. Svet po prejemu mnenja ustanovitelja ali po preteku navedenega roka odloči o razrešitvi s sklepom in ga vroči direktorju. Zoper odločitev sveta je možno sodno varstvo v skladu z zakonom, ki ureja zavode (33. člen ZIO-1).
- 11 Direktor je poslovodni organ in andragoški vodja javnega zavoda za izobraževanje odraslih. Pristojnosti direktorja so:
1. zastopa javni zavod za izobraževanje odraslih in je odgovoren za zakonitost njegovega dela,
  2. organizira, načrtuje in vodi delo javnega zavoda za izobraževanje odraslih,
  3. imenuje in razreši vodjo izobraževalnega področja,
  4. pripravlja predlog letnega delovnega in finančnega načrta javnega zavoda za izobraževanje odraslih ter predlog poročila o njegovi uresničitvi in je odgovoren za njegovo izvedbo,
  5. pripravi predlog razvojnega programa javnega zavoda za izobraževanje odraslih,
  6. je odgovoren za uresničevanje pravic udeležencev,
  7. vodi delo andragoškega zbora,
  8. spodbuja oziroma zagotavlja strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje zaposlenih in zunanjih sodelavcev,
  9. organizira mentorstvo za pripravnike,
  10. prisostvuje pri delu strokovnih in drugih delavcev, spremlja njihovo delo in jim svetuje,
  11. predlaga napredovanje strokovnih delavcev v nazive,
  12. zagotavlja izvrševanje odločb državnih organov,
  13. določa sistemizacijo delovnih mest,
  14. izvršuje pravice in dolžnosti delodajalca,
  15. je odgovoren za presojanje in razvijanje kakovosti in pripravo letnega poročila o samoevalvaciji javnega zavoda za izobraževanje odraslih,
  16. opravlja druge naloge v skladu z zakoni in drugimi predpisi.
- 12 Ob navedenem direktor imenuje vodjo organizacijske enote, ki opravlja naslednje naloge:
1. organizira, načrtuje in vodi strokovno delo organizacijske enote ter je odgovoren zanj,
  2. pripravi predlog programa razvoja in letnega programa dela ter odgovarja za njuno izvedbo,
  3. odgovarja za uresničevanje letnega programa dela, finančnega načrta in razvojnega programa organizacijske enote in pripravlja predlog letnega poročila,
  4. vodi delo andragoškega zbora, spodbuja strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev,
  5. zagotavlja zakonitost dela organizacijske enote v okviru svojih pooblastil,
  6. skrbi za kakovost izvedbe programov in dejavnosti in drugih nalog organizacijske enote,
  7. odgovarja za namensko porabo finančnih sredstev organizacijske enote,
  8. je odgovoren za uresničevanje pravic udeležencev ter
  9. opravlja druge naloge v skladu z Zakonom o izobraževanju odraslih /ZIO-1/ in drugimi predpisi.

Za vodjo organizacijske enote je lahko imenovan, kdor ima:

- izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ustreza izobrazbi druge stopnje,
- pedagoško-andragoško izobrazbo v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja,
- opravljen strokovni izpit s področja vzgoje in izobraževanja in
- najmanj tri leta delovnih izkušenj v izobraževanju odraslih.

2.2.3 Strokovna organa v javni organizaciji

- 13** Strokovna organa v javni organizaciji sta: • andragoški zbor in • strokovni aktiv (37. člen ZIO-1).
- 14** Andragoški zbor sestavljajo strokovni delavci v programu osnovne šole za odrasle, javnoveljavnih izobraževalnih programih za odrasle, javnoveljavnih programih poklicnega, srednjega strokovnega in gimnazijskega izobraževanja v skladu z zakoni, ki urejajo ta področja, strokovni delavci v dejavnostih, izobraževalci v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle in drugi delavci, ki opravljajo strokovne naloge, ki so: • zaposleni v javni organizaciji ali • zunanji sodelavci, če v tekočem koledarskem letu izvedejo najmanj 100 ur organiziranega izobraževalnega dela oziroma dejavnosti. Andragoški zbor ima naslednje naloge:
1. obravnava strokovna vprašanja, povezana z izobraževalnim delom, in odloča o njih,
  2. daje mnenje k predlogu letnega delovnega načrta,
  3. odloča o posodobitvah izobraževalnega dela,
  4. daje mnenje o kandidatih za imenovanje direktorja,
  5. daje pobude za napredovanje strokovnih delavcev in mnenje o predlogih direktorja za napredovanje strokovnih delavcev ter
  6. opravlja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi (38. člen ZIO-1).
- 15** Strokovni aktivni se oblikujejo na posameznem izobraževalnem področju oziroma v dejavnosti in jih sestavljajo delavci iz posameznega izobraževalnega programa za odrasle oziroma dejavnosti. Strokovni aktivni obravnavajo problematiko posameznega izobraževalnega področja oziroma dejavnosti, usklajujejo merila za preverjanje in ocenjevanje znanja udeležencev ter merila za evalvacijo izobraževalnega in drugega dela, dajejo andragoškem zboru predloge za izboljšanje izobraževalnega dela, obravnavajo pripombe in opravljajo druge strokovne naloge, določene z letnim delovnim načrtom (39. člen ZIO-1).

2.3 Uresničevanje javnega interesa na lokalni ravni

- 16** Samoupravna lokalna skupnost opredeli ukrepe in način za uresničevanje javnega interesa v izobraževanju odraslih v razvojnem programu samoupravne lokalne skupnosti (50. člen ZIO-1). Ob navedenem samoupravna lokalna skupnost zaradi ustvarjanja pogojev za izobraževanje odraslih in drugih dejavnosti, pomembnih za razvoj in kakovost življenja njenih prebivalcev, sprejme letni program, v katerem smiselno opredeli vsaj naslednje vsebine: • cilje in kazalnike na letni ravni; • ukrepe po prednostnih področjih; • obseg sredstev, ki se zagotovijo v občinskem proračunu za izvajanje letnega programa; • pristojne organe za izvedbo letnega programa in • način spremljanja izvajanja letnega programa. Navedeni letni program lahko sprejme tudi več samoupravnih lokalnih skupnosti (51. člen ZIO-1).

2.4 Financiranje

- 17** Kot določa Zakon o izobraževanju odraslih /ZIO-1/ se iz sredstev samoupravnih lokalnih skupnosti javnim organizacijam zagotavljajo sredstva za: • prostore in opremo za izvajanje izobraževalnih programov za odrasle in dejavnosti, ki so v javnem interesu samoupravne lokalne skupnosti, • investicije in investicijsko vzdrževanje, • izvedbo letnega programa izobraževanja odraslih, ki ga sprejme samoupravna lokalna skupnost, in • materialne stroške za obratovanje za izvajanje programa osnovne šole za odrasle (59. člen ZIO-1).

Ključne besede

Lokalna samouprava, občina, občinski svet, župan, pristojnosti, izobraževanje, odrasli, financiranje.

Uporabljene kratice

ZIO - Zakon o izobraževanju odraslih /ZIO-1/ (Uradni list RS, št. 6/18).

Viri

Ustava in zakoni

Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).

Zakon o izobraževanju odraslih /ZIO-1/ (Uradni list RS, št. 6/18).

Podzakonski predpisi

Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji /ReNPIO13-20/ (Uradni list RS, št. 90/13).